

ПРОТОКОЛ

София, 10.08.2017 г.

от Обществено обсъждане

на доклад относно одобряване на План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2017 г. - 2026 г.

Днес, 10.08.2017 г. от 10:00 ч. в сградата на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) се проведе обществено обсъждане на Комисията, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На заседанието присъстваха членовете на Комисията Светла Тодорова, Александър Йорданов, Владко Владимиров, Евгения Харитонова и Димитър Кочков, и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На заседанието присъстваха П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“, М. Трифонов – началник на отдел „Цени и лицензии: електрически мрежи, търговия и пазари“ и експерти на КЕВР.

С писмо на КЕВР с изх. № Е-13-00-15/04.08.2017 г. като заинтересовани лица бяха поканени **Министерство на енергетиката, „Национална електрическа компания“ ЕАД, „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, „ЧЕЗ Разпределение България“ АД, „Електроразпределение Юг“ ЕАД, „Енерго-Про Мрежи“ АД, „ЕРП Златни пясъци“ АД, Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска търговско-промишлена палата и Българска стопанска камара.**

На общественото обсъждане присъстваха:

- г-н Георги Манев – главен експерт в Министерство на енергетиката;
- г-н Венцислав Марков – ръководител управление в „Национална електрическа компания“ ЕАД;
- г-н Иван Йотов – изпълнителен директор на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД;
- г-жа Мария Андреева – финансов директор на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД;
- г-н Огнян Нечев – ръководител Регулация в „ЧЕЗ Разпределение България“ АД;
- г-н Павлин Джумалийски – ръководител Мрежов инженеринг в „Електроразпределение Юг“ ЕАД;

- г-н Иван Иванов – отдел „Енергийна политика“ в „Електроразпределение Юг“ ЕАД;
- г-н Стефан Симеонов – упълномощен представител на „Енерго-Про Мрежи“ АД;
- г-н Константин Стаменов – председател на УС на Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори.

„ЕРП Златни пясъци“ АД, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска търговско-промишлена палата и Българска стопанска камара не изпращат свои представители.

Общественото обсъждане се отразяваше от представители на средствата за масова информация.

На интернет страницата на Комисията е публикуван доклад по заявление от "Електроенергиен системен оператор" ЕАД за одобряване на План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2017-2026 г. и План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2017 г. - 2026 г. Докладът е изготвен от работна група в състав: Пламен Младеновски, Елена Маринова, Милен Трифонов, Ваня Василева, Радостина Методиева, Вера Георгиева, Лъчезар Ралчев и Петя Андонова.

Доц. д-р. И. Н. Иванов:

Съгласно процедурата по време на общественото обсъждане се дава думата на организациите и институциите, които са се отзовали на поканата на КЕВР, след което на въпроси, отправени към ЕСО ЕАД, представителите на ЕСО ЕАД ще имат думата за отговори. Искам да отбележа, че бяха поканени и представители на други работодателски организации. Аз благодаря на г-н Стаменов, че той се отзова. Другите не са изпратили свои представители.

Председателят доц. д-р Иван Н. Иванов откри общественото обсъждане и даде думата за изказвания.

Доц. д-р. И. Н. Иванов:

По реда на представяне на участниците ще дам думата, като някои от изброените лица може би биха желали само да изслушат дискусиата, но те имат право както днес да изкажат свое устно становище, така и в 14-дневен срок, това което се предвижда по процедура, да бъде депозирано писмено становище в КЕВР, което ще бъде проучено от работната група и ще бъде отразено с приемане или отклоняване на направените предложения, и в двата случая с ясни мотиви.

Г. Манев – Министерство на енергетиката:

От страна на Министерството на енергетиката нямаме възражения, забележки и въпроси по така предложения десетгодишен План, а също така и по доклада, който е изготвен от КЕВР. В установения срок ще представим и становище.

В. Марков – „Национална електрическа компания“ ЕАД:

Запознахме се с доклада на Комисията и с проекта за десетгодишен План за развитие на мрежата. Смятаме, че е разработен коректно. Маже би това, което в частност за НЕК ЕАД е засегната темата и ни засяга, е проектът „Яденица“, който има потенциал

да се развие или не, както е коментирано. Може би като въпрос към ЕСО ЕАД е: Дали където е казано, че има алтернативна възможност за заместването с газова централа, има такива потенциални разговори с някой за изграждане на такава централа? Другите неща ще ги внесем писмено.

Доц. д-р. И. Н. Иванов:

Макар че в списъка „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД е следващото дружество, представителите на ЕСО ЕАД, г-н Йотов и г-жа Андреева, ще чуят становища и въпроси към тях от всички участници, след което ще им се даде думата за отговор и обобщаващо изказване.

О. Нечев – „ЧЕЗ Разпределение България“ АД:

В „ЧЕЗ Разпределение България“ АД се запознахме с доклада и с десетгодишния План за развитие на електропреносната мрежата. На пръв поглед инвестициите от 120 млн. лв. средно годишно ги оценяваме като недостатъчни за цяла България, но пък от друга страна съм убеден, че това е възможността, която дава регулаторната рамка. Вследствие на това ще направим своите анализи и проверки отново по обекти и региони, и ще представим своето становище в нормативно определения срок.

П. Джумалийски – „Електроразпределение Юг“ ЕАД:

Ние също се запознахме с десетгодишния План и с доклада. В двуседмичния срок ще внесем нашето становище писмено.

С. Симеонов – „Енерго-Про Мрежи“ АД:

И ние в „Енерго-Про Мрежи“ АД се запознахме с доклада и десетгодишния План. Към момента нямаме забележки по така изготвените доклад и План за развитие на дейността на ЕСО ЕАД, но все пак си запазваме правото да внесем писмено становище в 14-дневния срок.

К. Стаменов – Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори:

За съжаление ние не успяхме да се запознаем с доклада, защото вчера разбрахме от интернет сайта. Явно има някакви технически проблеми. Не сме получили поканата навреме, но така или иначе ще внесем писмено становище. Само да обърна внимание, знаете, че водим разговори. Едва ли ще се случат бързо нещата, но водим разговори със системния оператор и се прави проучване сред фирмите за фирми, които могат да местят товара си на високо напрежение под диспечерско разпореждане, така че да не се стига до критични ситуации, каквито бяха през тази зима, т.е. да може и потребителите да променят в такива ситуации. Знаете, че това го има и в пакета чиста енергия, има го и в Директивата за енергийна ефективност от 2014 г. Така че се надявам, ако се намерят достатъчно мощности, ще се промени и законодателството, защото това не е свързано с инвестиции, държа да отбележа, а просто уплътняване в управлението на товарите. Уплътняване от гледна точка на системния оператор, което би им помогнало на тях, но трябва да се намери механизъм, така че на пазарен, конкурентен принцип, на доброволен принцип да може да се участва и от потребителите.

Ще внесем писмено становище.

Доц. д-р. И. Н. Иванов:

Тъй като сме в процедура на обществено обсъждане, от залата има ли друг, който не е включен в списъка, но би желал да направи кратко изказване. Не виждам.

Председателят даде думата на членовете на КЕВР за въпроси и изказвания.

Е. Харитонова – член на КЕВР:

Имам един въпрос към ЕСО ЕАД. Доколкото знаем, тъй като Комисията е одобрила два от проектите Ви от общ интерес, които се финансират с някакво участие от ЕК, но това не е отразено в десетгодишния План. Считам, че е необходимо да го отбележите. Вие сте отбелязали и другите три, които са признати като проекти от общ интерес, но не са подчертани, че ЕК ги е признала и ще търсите финансиране за тези проекти. Говоря за електропровода Марица Изток – Бургас и Карнобат – Добруджа. Считам, че трябва да го отразите.

Доц. д-р. И. Н. Иванов:

Г-н Йотов, г-жа Андреева, моля да отговорите на двата въпроса – на единия, който беше зададен от г-н Марков, и другия, зададен от г-жа Харитонова, както и може да използвате случая да кажете общо за предложения от Вас План като основни характеристики.

И. Йотов – „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Ако разрешите, ще започна в обратния ред. Първо ще кажа няколко думи за Плана за развитие на мрежата. Както Вие, така и работната група, запознавайки се с него, сте го разгледали, но не е излишно да акцентирам на няколко неща. Той е разработен така, както се разработва по закон, по европейска директива и по правилата, определени от ENTSO-E. Какво включва и на какво се основава? Той се основава най-вече на анализа на потреблението в страната, най-вече на възможността за осигуряване на производствени мощности, от възможността за управление и анализ на гъвкавостта на самия електроенергиен пазар, както и от развитието и последващата оценка за необходимите инвестиции в мрежата. Какво е показал анализът на тези неща, е отразено по-късно във всички раздели на плана. Какво най-общо бих могъл да кажа? По един или друг начин загатнатите въпроси, добавям и изказването на г-н Стаменов, касаят само и единствено възможността на българската електроенергийна система да бъде стабилна, да бъде стабилна не само в дни като днешния, но да бъде стабилна и в екстремни метеорологични ситуации, които продължават дълго време. В плана са написани неща, които не са дотолкова същите, каквито са в предишния десетгодишен План, който беше разглеждан тук при сертифицирането на ЕСО ЕАД като независим преносен оператор. Какво е най-същественото от техническа гледна точка? В самия План са заложени и може би на тях трябва да се обърне внимание - два основни репера. Единият е възможността, необходимостта и бъдещето на проекта АЕЦ Белене. Другият е, тъй като във времето не ни позволи, а по-късно излезе решение на ЕК на 28 май или април по отношение на бъдещите големи горивни инсталации.

Доц. д-р. И. Н. Иванов:

На 28 април.

И. Йотов – „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Бъдещето на големите горивни инсталации. Защо ги казвам двете неща? Защото при развитие на всеки един от тези репера, планът ще придобие съществена разлика. Когато и ако бъде взето решение за строеж или възобновяване на проекта Белене, тогава въпросният План, ние ще дойдем отново при Вас следващата година, когато и ако се случи това нещо, с много по-различни предложения за десетгодишен План на развитие, обусловен от развитието на мрежата, която би трябвало да обслужва една нова атомна

централа. Това от страна на Белене. Отварям една скоба. В контекста не предвиждаме кой знае какви допълнителни инвестиции по отношение на това, ако бъде възприето решение за изграждане на седми блок в АЕЦ Козлодуй, защото мрежата, обслужваща атомната централа и изградена на по-ранен етап, според нас в голяма степен би поела новата ядрена мощност. Връщам се на втория репер. Ако се наложат някакви обструкции (знаем, че държавата се стреми да постигнем дерогация, но казваме, че би могло да има такъв вариант) по отношение на генериращите мощности в Маришкия басейн, Планът също ще претърпи известни и то немалки корекции. Това е най-общо казано.

По отношение на въпроса на г-н Марков за „Яденица“. Както той сам е видял, ние сме написали няколко фактора, които за нас биха били полезни и биха ни облекчили по отношение регулирането на товарите, както и използване на въпросния долен изравнител за производство на повече енергия. Така че „Яденица“ ние не го разглеждаме като алтернатива на газови централи. Напротив, нашето желание би било да се случат и двете неща. Преди време, знаете, имаше два проекта. Единият беше в с. Мрамор, другият беше в Хасково. Пред нас са заявявани в устни разговори и други желанија за строеж на определени газови мощности. Ние бихме били щастливи, ако тези проекти, независимо един от друг, бъдат осъществени. Това не е въпрос на изграждане от страна на оператора, но ние в своята компетенция бихме съдействали за това нещо, изхождайки от необходимостта за регулиране в системата.

По отношение на това, което г-н Стаменов каза, за разговорите между нас за използване на работодателските организации с техните предприятия за регулиране на товара, считаме, че това е една много добра инициатива. Водим разговори и доколкото разбирам думите на г-н Стаменов, те толкова не бяха отправени към ЕСО ЕАД, а към Комисията, като каза, че инвестиции не са необходими, но средства за заплащане на тази услуга евентуално биха се наложили. В този контекст разбирам неговото предложение за промяна в законодателството. Ако греша, моля да бъде поправен.

По отношение на въпроса на г-жа Хаританова. Да, ЕСО ЕАД спечели безвъзмездна помощ по два големи проекта на стойност около 120 млн. лв. от ЕК. Държа да кажа, че в момента процедурата за избор на изпълнител на първия голям проект, включва четири ЛОТ-а от Пловдив през Марица Изток, Марица Изток 3 до Бургас е изпратен за проверка и публикуване във вестника на ЕК, след което ще бъде публикуван на Профила на купувача и ЕСО ЕАД ще бъде открило процедурата за изпълнител на тази поръчка. За втората работим усилено. Ние просто сме го включили вътре в проекта като число инвестиция, като 123 млн. лв., доколкото си спомням. Не е разделен, заради това предполагам е провокирам Вашият въпрос, но е включен малко по-семпло. По-подробно бихме могли да го направим.

Е. Хаританова – член на КЕВР:

Това са проекти от обща интерес.

И. Йотов – „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Ще го разбием. Освен това ние кандидатстваме с колегите от гръцкия оператор и за последващо финансиране на връзката между подстанция Марица Изток и Неа Санта, Гърция, на 400 kV, като там има известно забавяне, провокирано от липсата на средства в Гърция (поне така ни беше обяснено) и предстоящата, може би вече и настъпила, частична приватизация на техния оператор. Заради това в момента не сме много напреднали в процеса.

Г-н Председател, това беше моето изказване. Ако има други въпроси, готов съм да отговоря.

Доц. д-р. И. Н. Иванов:

Г-жо Андреева, искате ли думата или се солидаризирате с изказването на г-н Йотов?

М. Андреева – „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Не, благодаря. Г-н Йотов доста изчерпателно отговори на всички въпроси. Ако има други въпроси, ще отговоря.

Доц. д-р. И. Н. Иванов:

Колеги от Комисията, имате ли други въпроси?

А. Йорданов – член на КЕВР:

Въпросът ми възникна в хода на дискусиата. Чухме за интересната идея за по-добро управление на товарите при потребителите. Да, действително европейската рамка предвижда това. В същото време технологията в краткотрайно съхранение на енергия се развива. Бих искал да чуя и вижданията Ви по този въпрос, защото те също биха могли да имат отношение към управлението на енергийната система като цяло.

И. Йотов – „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Много интересен въпрос. Разбира се в Европа напредва т.н. сторидж технология, използване на съхранена енергия. За нас би било добре да имаме възможност да активираме в определени моменти определени мощности, съхранили такава енергия. При нас е имало запитвания, които са целели по-скоро опипване на пазара и опипване на нормативната база. Какво сме отговорили досега? Отговорили сме, първо, че за нас това е полезно, което е безспорно. Второ, че в досега действащата рамка ние не знаем как да присъединим тези евентуални мощности – като производител или като консуматор. И заради това предлагам и предполагам, че Вие също сте запознати с проблема, може би ще има нужда от известна намеса на Комисията, която да каже начина и метода на присъединяване. Това от гледна точка на присъединяването.

От гледна точка на използването на енергията. Според нас това не би било никакъв проблем, или по-скоро малък проблем, защото тази енергия, отдадена в мрежата, ще влезе в балансиращия пазар и самият пазар, включая доставчика и нас като администратор, при продаване на конкурентни цени тази енергия ще бъде използвана от нас. Така че за мен е много добре да има такива мощности. Ако разрешите да отворя една скоба. Интересувал съм се, тъй като наистина новите технологии са добри за развитие на преносната мрежа. Може би ще мине малко време, за да придобие някакви разумни стойности цената на модулите и батериите, тъй като по никакъв начин нито ние, предполагам и Вие, ще се ангажирате с някакви преференции спрямо тяхното присъединяване. Затова смятам, че на първо време е добре да се направи необходимото самите централи да имат възможност да бъдат присъединени, а те оттам нататък да направят своя икономически анализ и да преценят дали да искат да бъдат присъединявани изобщо.

Доц. д-р. И. Н. Иванов:

Не виждам други въпроси. Обръщам се към представителите на работната група. Има ли нови факти и обстоятелства, които трябва да бъдат отразени след доклада, който беше изготвен от Вас?

П. Младеновски - директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:

Няма настъпили нови факти и обстоятелства, които би следвало да се отразят. Аз бих искал да направя няколко коментари, относно казаното от гостите. Действително г-н Йотов отговори на въпроса, който исках да му задам. Тъй беше свързан относно BREF, как той би се отразил на решението на ЕК за горивните инсталации и как той би се отразил на десетгодишния План. Смятам, че отговори. Бих желал да приветствам разговорите между оператора и бизнеса относно мерките. Още повече ние имаме задължения в директивата за насърчаване на подобни мерки. Относно споменатия проблем за финансирането, смятам, че в момента в цените на ЕСО ЕАД в цената за достъп са включени достатъчно средства на 200 + 100 MV за разполагаемост, така че смятам, че те са достатъчни за използването и прилагането на такива мерки. Относно повдигнатия въпрос за модулите. Действително в Комисията имаме такова писмо със запитване - как би следвало да се третираат модулите за съхранение на енергия. За съжаление съществува нормативна празнина, която поражда редица въпроси както с присъединяването, така и с това дали трябва да плащат мрежови услуги подобни инсталации. Това би следвало да се реши на ниво законодателство. Нямаме конкретен отговор към настоящия момент относно статута и прилагането на тези сторидж за енергия.

Нямам какво друго да добавя.

Доц. д-р. И. Н. Иванов:

Преди да закрия общественото обсъждане, искам да кажа и аз няколко думи.

Първо, наистина съм силно удовлетворен от Плана, който представи ЕСО ЕАД. На второ място ще отбележа, че частта, която касае развитието на електропреносната мрежа, до голяма степен не е и обект на съществена дискусия, защото този план (всяка годена актуализиран), се изпълнява така, както е заложен. Неслучайно разискванията бяха основно върху това – какви ще бъдат генериращите мощности, които ще трябва съответно да бъдат поети след това от електропреносната мрежа. Най-напред ще отбележа, че въвеждането (евентуално в бъдеще) на седми блок на АЕЦ Козлодуй практически няма да промени електропреносната мрежа, тъй като преди малко повече от 10 г., когато работеха четирите малки блока заедно с 5 и 6 блок, електропреносната мрежа поемаше и тези 1 760 MV от четирите малки блока. Строителството на 7-ми блок би било с мощност 1000 MV, което означава, че напълно преносната мрежа ще е в състояние да поеме такава генерираща мощност.

В същото време нека подчертая и нещо, което казах и на заседание на Комисията, когато приемахме доклада на работната група. ЕСО ЕАС съвсем коректно е представило прогноза за развитие на брутното електропотребление на страната. За разлика от едни хипероптимистични прогнози, които бяха правени преди десетина години, когато се търсеха отвсякъде аргументи, за да започне строителството на АЕЦ Белене и се даваха абсолютно нереални стойности на бъдещото електропотребление, това което ни представя ЕСО ЕАД, практически означава задържане, а дори бих казал, че по-скоро ще има намаление на електропотреблението в рамките на този десетгодишен период. Дори част от дискусията разкри и механизмите за това. Въвеждането на сторидж технологиите ще оптимизира електропотреблението. В голяма степен качествено управление на големите индустриални зони, тяхното потребление, та дори и на битовите потребители, също ще доведе до подобен ефект. Аз благодаря на колегите, че наистина са направили една реалистична прогноза на това потребление като цяло.

След като установи, че няма други изказвания, доц. д-р Иван Н. Иванов благодари още веднъж на присъстващите и закря в 10:30 ч. общественото обсъждане, като

напомни за 14-дневния срок, в който могат да се представят в Комисията предложения по разглеждания проект на решене.

На 15.09.2017 г. ще се проведе закритото заседание за приемане на решение относно одобряване на План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2017 г. - 2026 г.

Приложение:

1. Писмо на КЕВР с изх. № Е-13-00-15/04.08.2017 г.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

.....
(С. Годорова)

.....
(А. Йорданов)

.....
(В. Владимиров)

.....
(Е. Харитонова)

.....
(Д. Кочков)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н.ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

Р. ТОТКОВА

Протоколирал:

(А. Фикова - главен експерт)